

Hälsa enkät 2020 / kommentarer av Cecilia Löhn

SSTS avelskommitté har under våren 2020 genomfört en ny hälsoenkät. Man har baserat sig på enkäten från 2015, som i sin tur byggt vidare på enkäten från 2009, i så stor utsträckning som möjligt. Anledningen till detta är att avelskommittén vill ha en enkät som kan användas vart femte år. Syftet med enkäten är att på sikt kunna upptäcka, jämföra och följa upp eventuella hälsoproblem och se till att rasen fortsätter att vara så frisk som möjligt. Hälsoenkäten 2009 skickades tillsammans med svarskuvert till 1000 tibetansk spanielägare, vilkas adresser rasklubben fått genom SKK. 2015 och 2020 års enkät utfördes som en Google webenkät. Dessutom publicerades enkäten på klubbens hemsida och länkades till via klubbens Facebooksida. Svarsfrekvensen var 514 inkomna svar 2020, mot 549 inkomna svar 2015 och 564 svar år 2009.

Vi ser tydligt i enkäten att tibetansk spaniel generellt sett är en mycket frisk ras. Nästan 95 % anser att deras hund är och har varit frisk. 2015 svarade 93% att de hade en frisk hund. De flesta är sobelfärgade, drygt 68 % och 63% av svaren gäller tikar. 95 % anger att deras hund är försäkrad. Tibetansk spaniel kan bli gammal, ca 20 % anger att deras hund är 10 år eller äldre, 11 stycken är äldre än 15 år.

När det gäller medfödda defekter förekommer svanskrok och baksporrar på 6 % respektive 5 % av individerna. 2% anger att deras hund är född med för lång tunga, medan enstaka är födda med blått öga eller avsaknad av pigment på nos eller ögonlockskant.

På frågan gällande ögonlysning var 55 % av svarande hundar ögonlysta (58 % 2015) medan 30 % av hundarna var använda i avel (31% 2015), vilket tyder på att fler hundar än de som används i avel ögonlyses.

När det gäller ögon diagnoser är den vanligaste diagnosen fortfarande cherry eye med 6,4 % 2020, mot 8,4 % 2009 och 4 % 2015. Här ser vi en liten ökning efter den senaste revideringen av RAS 2015 där SSTS ändrade sina rekommendationer till att ett av föräldradsjuren skall vara fri från cherry eye. I tidigare RAS gällde att hund drabbad av cherry eye inte skulle användas i avel.

Den näst vanligaste diagnosen gäller distichiasis (felplacerade ögonhår som växer inåt ögat) och rinnande ögon med ca 15 individer, därefter följer 9 fall av entropion (inåtvikt undre ögonlock) och 7 fall av förvärvad skada.

2020 var 23 % av svarande hundar DNA-testade för PRA3 mot 26 % 2015. Dessa fördelade sig enligt följande: Clear/Fri 113 st, mot 129 st 2015 och Carrier/Bärare 7 st, mot 14 st 2015. Ingen hund blev testad med diagnosen Affected/Sjuk 2020, mot 2 st 2015. Sedan enkäten 2015 har en kategori tillkommit, hereditärt fria hundar, där båda föräldradsjuren testats Clear/Fri från PRA3. 125 st av svarande hundar, 24 %, angav att hunden är hereditärt fri från PRA3. Av de svarande 514 hundarna har alltså drygt 46 % angivit att de antingen är hereditärt fria eller är testade Clear/Fri.

Gällande bett och tänder är det relativt vanligt med avsaknad av incisiver, ca 49 % anger att hunden har sex incisiver vid ett års ålder. Avsaknad av permanent tand kan leda till en tandcysta, vilket kan kräva operation.

Bettfel är inte heller helt ovanligt på rasen, 76 % anger att hunden har ett normalt (litet) underbett, medan nästan 9 % anger att hunden har ett stort underbett med synliga tänder,

överbett, snedbett eller tångbett/saxbett. Övriga anges ha ett stort underbett men utan synliga tänder.

Tandsten är vanligt på små hundar. Andelen hundar som anges ha tandsten/tandlossning har ökat till 45 %, från 15,6 % 2009 och 11 % 2015. Detta kan delvis förklaras med att i förra enkäten var 7,5 % av hundarna över 10/11 år, medan denna andel 2020 har ökat till 21 %. Övriga diagnoser gällande tänder är tandcysta (9 st), epulid/godartad knöl i munhålan (8 st) och malign tumör i munhålan (4 st).

7 % hade någon form av hudåkomma 2015, mot 6,6 % 2020. Tittar man på demodikos, våteksem samt allergisk klåda har antalet hundar som drabbats minst halverats jämfört med enkätsvaren 2009.

7% har haft öronproblem, de allra flesta av dessa öroninflammation, några enstaka hörselproblem/dövhet.

På frågan om hunden haft någon form av luftvägsproblem har 7 % svarat ja. 60 % av dessa luftvägsproblem gäller episoder av kraftigt snarkande/bakåtvända nosdragningar som inte beror på noskvalster. Detta beror ofta på en kort nos med trånga/felanpassade luftvägar. Ett tiotal av hundarna med luftvägsproblem har haft tonsillit.

På frågan om hunden haft något problem med rörelseapparaten har 91 % svarat nej. 18 stycken/3,5 % har haft problem med patellaluxation och 6 stycken/1,2 % har haft diskbråck i ländregionen. Antalet hundar som har diagnostiserats med patellaluxation har ökat från 0,5 % 2009 till 3 % 2015 och 3,5 % 2020. I RAS från 2015 står att hundar med patellaluxation grad två ska inte användas i avel. Hundar med patellaluxation grad 1 bör användas sparsamt i avel och då endast i kombination med individ som testad utan anmärkning gällande patellaluxation. Med en fortsatt ökning kan detta behöva stramas åt.

Andelen hundar med navelbråck hade inte förändrats sedan enkäten 2009, utan låg fortfarande högt på ca 25 % 2015. I enkäten 2020 har andelen minskat något till ca 21 %. Även om det fortfarande är en hög siffra är det relativt få av dessa som opereras, 6,5 %, flera opererades dock inte på grund av problem utan förebyggande.

I Agrias senaste publicerade statistik gällande åren 2011 till 2016, kan man jämföra tibetansk spaniels hälsa med alla andra rasers. Statistiken visar att vår ras är mindre representerad i de flesta skadekategorier, förutom ögonsjukdom/skada, mag- och tarmsjukdom samt hudsjukdomar, precis som den tidigare statistiken 2006-2011. Totalt ligger vår ras på en relativ risk morbiditet (sjukdom/skada) för Tibetansk Spaniel jämfört med Alla Raser = 0,91, alltså lägre än för "medelhunden". När det gäller hudproblem har vi sett en fortsatt liten nedgång i vår senaste enkät.

Ögonskador är vanliga hos alla kortnosade raser. I vår enkät sågs endast enstaka fall av ögonskada, vilket förmodligen beror på att nosen hos tibetansk spaniel inte tillåts bli för kort. Vi måste fortsatt se upp med cherry eye, distichiasis, entropion och rinnande ögon. Knappt 6 % anger problem med mag-tarmsjukdomar i enkäten, medan tibetansk spaniel anges mer drabbad än medelhunden av mag-tarmproblem i Agrias statistik, detta är något vi får fortsätta följa upp i vår nästa enkät.

Avelsmål Behålla rasen frisk. Avelsstrategi Fortsätta att distribuera hälsoenkät vart femte år, som sedan redovisas på hemsidan och klubbens tidning.